PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 3., štev. 7 - Cena 6 lir - 4 Jugolire - 2 Din

TRST, torek 25. februarja 1947

Poštnina plačana - Spedizione in abbonamento post. II gruppo

Uredništvo in uprava: via Imbriani št. 5 Telefon 93-710 — Rokopisi se ne vračajo

Komur je do ustvaritve močne in enotne sindikalne organizacije, ki bo edino lahko vodila uspešno razredno borbo, temu mora biti predvsem tuja nacionalna nestrpnost in vsako obotavljanje, s čemer hočejo sovražniki še nadalje razbijati enotnost ljudskih množic za svoje protiljudske interese.

Ob zastoju dela Osrednje komisije za sindikalni sporazum

Iskren demokrat spoštuje demokratična načela

kar je edini pogoj za močno razredno fronto

proti izkoriščanju, za srečnejšo bodočnost: življenje in procvit tržaške industrije, navezanost na zaledje, ekonomsko neodvisnost tržaške države

Približuje se dan, ko bi morale po določilih pariškega sporazuma poteči vse priprave za sindikalni sporazum, ko bi moralo biti delovno ljudstvo naše pokrajine združeno v enotni sindikalni organizaciji, neoziraje se na verske, nacionalne, politične in druge momente.

Stališče, ki ga terjajo koristi delovnega ljudstva, je jasno: strniti se v enotno fronto, ki bo zaradi tega močna in v resnici najuspešnejša zaperstaviti se vsem poskusom reakcije; uspešno se boriti za izboljšanja najširših slojev delovnega ljudstva, boriti se za pravice dela proti vsem poskusom izkoriščanja.

Stanje, ki bi s tem nastalo, pa ni všeč reakciji; zato poskuša z vsemi silami zavreti in ovirati napore vseh zdravih sil delovnega ljudstva slovenske in italijanske narodnosti. Še vedno so na delu iste sile, ki so že od vsega začetka protivne konsolidaciji med vrstami izkoriščanega delovnega ljudstva in ki so se samo zaradi svojih egoističnih teženj povezale in sodelujejo s svetovno reakcijo ter anglo-ameriškim imperializmom.

Domača reakcija je vedno poskušala begati delavstvo z najrazličnejšimi gesli. Na ta način si je hotela utvrditi svoje postojanke in razdvojiti delovno ljudstvo ter s tem uveljaviti v praksi antidemokratična načela, s tem še nadalje opravičevati svoj obstoj. Bali so se in otepali možnosti dokončnega sporazuma in hoteli s tem ohranit za svoje reakcionarne namene namerno zapeljano ljudstvo, na katerega in s pomočjo katerega bi še nadalje hoteli graditi svojo reakcionarno protiljudsko politiko.

Po pariškem sporazumu ni bilo več možno intrigirati z geslom o apolitičnosti sindikatov. Reakcionarne struje so morale opustiti svoje zastarelo in za delovno ljudstvo škodljivo stališče, pristati so morali — čeprav s težkim srcem — na stališče, ki ga zagovarja statut Svetovne sindikalne federacije, da sindikati ne smejo biti indiferentni v pogledu razvoja političnih prilik, da se morajo boriti proti fašizmu in za demokracijo najširših slojev delovnega ljudstva.

Demokratizacija najširših delovnih slojev pa pomeni odstranitev vseh onih predsodkov, na katerih sloni delovanje in snovanje reakcionarne politike, ki vedno ovira trezno in za družbeno skupnost prepotrebno, res demokratično medsebojno sporazumevanje. Zato bi želeli vsi oni krogi, ki jim demokratizacija zaradi njihove protiljudske politike ni v korist — zato pa tudi ne dejanje, temveč kvečjemu puhla fraza — izogniti se možnosti resničnega in iskrenega sporazumevanja med delovnim ljudstvom. Sporazumevanje vodi gotovo k demokratizaciji, k zdravim prilikam, k konsolidaciji razmer v naši pokrajini. S tem bi bili podani pogoji mirnega in konstruktivnega sožitja med prebivalstvom na našem, narodnostno mešanem ozemlju.

Zaradi navedenih razlogov se po mnenju reakcije delovno ljudstvo ne sme sporazumeti, zato se mora tudi delo za sindikalni sporazum ovirati, po možnosti tudi onemogočiti. Nujna posledica teh tendenc, podtalno delujočih sil je, da se delo Osrednje komisije za sindikalni sporazum ovira.

Pri delu Osrednje komisije za sindikalni sporazum so načeli tudi vprašanje dvojezičnosti. Enotni sindikati so se postavili na stališče, narodnostne enakopravnosti, katere nujna posledica je dvojezičnost. To priznava tudi stalni statut tržaškega ozemlja. To stališče pomeni streme ti k nacionalni strpnosti, pomeni zagovarjati osnovna načela demokracije. Po načelu dvojezičnosti bi morali biti vsi obrazci tiskovin enotne sindikalne organizacije in obvestila te organizacije tiskana, oziroma napisana v slovenščini in italijanščini.

Delavska zbornica je v vprašanju dvojezičnosti zavzela negativno stališče. Vzroke tega stališča, ki ni v korist delovnega ljudstva in napora za sindikalni sporazum, moramo iskati v dejstvu, da je Delavska zbornica sestavljena iz predstavnikov različnih političnih strank, ki dajejo Delavski zbornici navodila, od katerih je Delavska zbornica odvisna.

Stališče vseh teh strank do vsega, kar je slovenskega, pa nam je dobro znano. Svojo politiko gradijo na nacionalnem sovraštvu in so v tem ozru zavzeli povsem nepomirljivo stališče. Nacionalna nepomirljivost je osnova njihove politike, na tem gradijo svojo politiko, od tega stališča živijo. Zavedajo se, da povzročajo, če opuste to svoje stališče, demokratizacijo tudi v vrstah svojih pristašev, da izgubijo vse, da se še poslednje možnosti njihovih protiljudskih namenov razblinijo v nič.

Ker je Delavska zbornica s svojim stališčem zavrla delo v Osrednji komisiji za sindikalni sporazum, je bil povabljen na lice mesta delegat Svetovne sindikalne federacije. V ta namen je prišel v Trst iz Parza tov. Thomas, ki je proučil nastali položaj in ki bo podal tajništvu Svetovne sindikalne federacije tozadevno poročilo.

Stališče Enotnih sindikatov je po mnenju tovariša Thomasa popolnoma razumljivo, a nastali položaj je mogoče zadovoljivo rešiti v korist delovnega ljudstva samo na podlagi načel, ki jih zagovarjajo Enotni sindikati, katerih edini namen in želja je, strniti vse delovno ljudstvo v enotno in nezlomljivo fronto. Edino taka fronta bo dovolj močna in uspešna v borbi delovnega ljudstva proti vsem poskusom izrabljanja, proti bedi in suženjstvu, proti vsem nakanam protiljudske reakcije, proti mahinacijam domačih in tujih pijavk.

Mi to pot dobro poznamo in vemo, da je težavna. Toda kljub temu se ne plašimo truda, ker vemo, da bomo z doslednostjo in borbenostjo gotovo izbojevali zmago in s tem zagotovili vse pogoje, ki so potrebni za ljudsko oblast in demokracijo. Za vse to pa se je vredno in častno boriti, in če treba tudi žrtvovati.

Ob prazniku Rdeče armade

23. februar je rojstni dan Rdeče armade, armade delavcev in kmetov, armade Oktoberske revolucije. Moč Rdeče armade, ki je rešila svobodoljubne narode vsega sveta pred najhujšimi sovražniki sveta, pred nemškim in italijanskim fašizmom ter japonskim imperializmom, je da čuti bratstvo do vseh narodov sveta, da je vzgojena v duhu enakosti in spoštovanja do vseh narodov sveta. Vzgojena je v duhu spoštovanja delavcev vseh dežel, v duhu ohranitve in učvrstitve **miru** med državami.

Naj živi nepremagljiva junaška Sovjetska armada, armada delavcev in kmetov! Naj živi rešiteljica človeštva pred povratkom v barbarstvo!

Delavske zadruge prehajajo v roke pravih lastnikov

V nedeljo se je vršila v kino dvorani „Alabarda" predzadnja mestna izredna skupščina Delavskih zadrug.

Skupščini je prisostvovalo 591 članov, ki pripadajo prodajalnicam št. 2, 82, 83, 89, 90, 108 in 113. Skupščino je najprej otvoril tovariš Ferjančič, a zaradi premajhnega števila navzočih je bila odložena za pol ure. Drugič je otvoril skupščino dr. Timeus ob 9 uri 45 minut. Pozdravil je vse navzoče v imenu ravnateljstva Delavskih zadrug in jim orisal glavne točke statuta iz leta 1922., ki je stopil ponovno v veljavo.

Za predsednika zborovanja je bil enoglasno izvoljen tovariš Jurišević, ki se je navzočim za izkazano mu zaupanje zahvalil. Nato je v kratkih besedah označil naloge Delavskih zadrug v bližnji bodočnosti.

Na podlagi podanih predlogov so prešli na volitve 19 delegatov, ki bodo kot zastopniki članstva sodelovali na glavni skupščini Delavskih zadrug, ki se bo vršila v kratkem na glavnem sedežu zadrug. Z izjemo 5 članov, so ostali člani — po številu 586 — enoglasno izvolili overovatelje, 19 delegatov, kontrolorje in namestnike za poedine prodajalne, t. j. za vseh 7 mestnih prodajalnic.

Vsi izvoljeni so iz vrst delovnega ljudstva, pripadajo raznim kategorijam delavstva. Med njimi so ročni delavci, specialisti, uradniki, železničarji in drugi.

Zborovanje je bilo vzorno in zelo disciplinirano. Ob koncu je dr. Timeus ponovno spregovoril, se zahvalil vsem navzočim, želeč jim vedno večjih uspehov pri delovanju za razvoj Delavskih zadrug.

Priborimo si tudi Bolniško blagajno

Zopet se je čul glas delavstva, ki zahteva, da Bolniška blagajna končno vendarle postane zopet njihova last. Dne 21. t. m. so namreč opoldne spet zborovali delavci in uradniki tovarne ILVA-e.

Tovariš, ki je govoril, je povsem jasno orisal ves razvoj te ustanove od ustanovitve dalje pa do današnjih dni. Za časa, ko je delavstvo upravljalo Bolniško blagajno, je zavod zadovoljivo napredoval in uspeval. O tem lahko priča ustanovitev Sanatorija v Ankaranu, mornariške kolonije v Gradežu in drugo delovanje. V tem razdobju je delavstvo dokazalo, kako zna dobro in uspešno voditi poslovanje te tako važne delavske ustanove, ki je po „zaslugi" fašizma prešla v nedelavske roke, v roke samih režimskih varovancev.

Govornik je poudaril, da je koncem koncev delavstvo oni faktor, ki s svojimi prispevki — vplačili — vzdržuje tako važno socialno ustanovo. Glede na okolnost, da bi ZVU bila pripravljena pristati na posvetovalne komisije v okviru bolniške blagajne, je govornik pojasnil, da te komisije praktično ne bi služile ničemur, ker tak način ne bi nikakor rešil sedanjega nezadovoljivega stanja.

Končno je govornik pozval vse delavce, ne glede na njih sindikalno in politično pripadnost, da se združijo in enotno zahtevajo, da se povrne Bolniška blagajna zopet v roke legitimnega lastnika, — v roke tržaškega delavstva. Enoglasno so tudi izglasovali spomenico, ki so jo poslali ZVU-ju in ravnateljstvu Bolniške blagajne.

Zahteve pristaniških delavcev

V soboto ob 8. uri so luški delavci pričeli protestno stavko, ker jim ravnateljstvo Javnih skladišč ni dovolilo, da bi delali pri iztovarjanju. Jasno pa je, da bi delo morali vršiti luški delavci in ne le oni, ki so zaposleni pri žerjavih. Spričo naklepov ravnateljstva so luški delavci protestirali in skušali preprečiti iztovarjanje. Prišli so civilni policaji in jih razpršili. Stvar se vleče že 18 mesecev.

Včeraj zjutraj so delavci ponovno odšli na delo. Ker pa so zadevo vnovič prepustili pristaniškemu nadzorništvu, so delavci prekinili delo od 10. do 11. ure. Čas bi že bil, da bi vprašanje končno rešili in sklenili sporazum, ki bo ne le v korist delavstvu, temveč prebivalstvu sploh. Luški delavci čutijo odgovornost in razumejo potrebe. Zato so se tudi vrnili na delo.

Z ZBOROVANJA KOVINARJEV

Naprej dokler ne zmagamo

Preteklo nedeljo ob 10. uri dopoldne so imeli tržaški kovinarji zborovanje, na katerem so posamezni odseki podali poročilo o svojem delu v preteklem letu. To zborovanje je imelo še poseben pomen radi dejstva, da se nahaja prav ta čas med nami v Trstu tov. Thomas, delegat svetovne zveze sindikatov, ki naj pospeši in izvede sindikalno združenje tudi pri nas. Dvorana Kina ob morju je bila vsa zasedena, ko je zastopnik kovinarskih sindikatov podal svoje poročilo.

Leto dni trdega dela in borb za najosnovnejše pravice delavskega razreda imamo za seboj. Sovražne reakcionarne in šovinistične sile niso štedile v boju proti nam. Višek je dosegla ta borba z vandalskim opustošenjem naših krožkov, na katerega so delavci odgovorili z mogočno manifestacijo discipline, moči in volje, ki je dobila izraza v 12 dnevni stavki in ji ni primere v zgodovini tržaškega proletariata. Ta stavka in odločni delavski nastopi ob drugih prilikah so jasno povedali vsemu svetu, da je tržaški proletariat dozorel in da se ne bo več pustil terorizirati in izkoriščati. Kljub vsem borbam in težavam pa so se vrste Enotnih sindikatov še okrepile in strnile. V preteklem letu smo pridobili 1610 novih članov ter skoraj dosegli število 12.000. V mezdni borbi smo sicer dosegli razne poviške, ki pa praktično ne pomenijo nikakega izboljšanja, ker so med tem vsaj za toliko narastle tudi cene. Zato je treba pojačiti borbo na politično-ekonomskem polju in doseči ne samo ustalitev cen, ampak tudi njihovo znižanje. Le tako se bo kupna moč dvignila in z njo se bo izboljšal tudi položaj delavstva.

Sledila so poročila zastopnikov tovarniških odborov, raznih podjetij in malih obrtnikov. V svojem govoru je zastopnik tržaškega arzenala poudaril odločnost vseh delavcev, da bodo vztrajali v borbi do končne zmage delavstva in do popolnega uničenja zadnjih ostankov fašizma, ki zaman skuša, da bi zopet postavil svojo peto na tilnik proletariata. Ostro je kritiziral postopanje tistih krogov, ali bolje posameznikov, ki bi radi onemogočili sindikalno združenje. Toda do združitve bo prišlo, pa bodisi mimo njih ali preko njih.

„Najtežji problem pri nas je vprašanje brezposelnosti", je dejal zastopnik ILVE. „Do prihoda zaveznikov naše podjetje ni poznalo brez poselnih. V jeseni 1945 so začela prva množična odpuščanja in od tedaj se moramo boriti z vsemi silami proti temu orožju, ki ga skuša reakcija uporabljati proti nam".

Posebno težavno je bilo delo pri TELVE, kjer je pritisk gospodarjev najbolj močan. To podjetje ima svoj glavni sedež v Italiji in od tam izvaja hud pritisk. Skušali so na vse načine ovirati ustanovitev in razvoj Enotnih sindikatov. Mi pa smo vseeno uspeli in danes imamo aktivno podružnico s 106 člani.

Mnogo smo storili, da olajšamo gmotni položaj delavstva, z organiziranjem delavskih prodajalnic pri raznih podjetjih, ki so vse pokazale lepe uspehe. Na splošno je bilo organizatorično delo laže pri večjih podjetjih, a najteže pri malih obrtnikih, kjer ni take povezanosti in je gospodarjev pritisk bolj neposreden in zato ostrejši. To se vidi tudi po gmotnem stanju uslužbencev pri mali obrti, kjer je najslabše.

Pri debati se je razvila ostra kritika glede delovanja bolniške blagajne. Treba bo nadaljevati in pojačiti borbo, da se odpravi tudi tu izkoriščanje s strani brezvestnih špekulantov. Treba bo vsekakor doseči, da pride vodstvo te ustanove v roke delavcev, ki bodo znali napraviti konec nemarnosti, izkoriščanju in poneverbam. Le na ta način bo postala ta ustanova koristna delavstvu, za katerega je bila ustanovljena in katero jo tudi vzdržuje.

Ostri protesti so se oglasili tudi proti načinu, kako so povišali stanovanjske najemnine. S takim postopkom, kot ga uvaja ZVU s svojim dekretom, je najbolj oškodovano baš delovno ljudstvo. Tudi zahteva po reformi starega fašističnega sistema o pobiranju dohodninskega davka je žela splošno odobravanje. Treba je odpraviti sistem, ki pobira dohodninski davek od delavčevih žuljev. Plača naj tisti, ki ima in ki lahko plača.

Zborovanje so zaključili ob 13.30. Kovinarji so se razšli v zavesti, da delo v preteklem letu ni bilo zaman. Sklenili so, da bodo svojo borbo v tekočem letu ne samo vzdržali, ampak jo še pojačili.

Pozdrav tov. Thomasa delavstvu naše pokrajine

Dragi tovariši!

Ko zapuščam vaše lepo mesto, se vam zahvaljujem za bratski sprejem, ki ste ga pripravili predstavniku Svetovne sindikalne zveze.

Dnevi, ki sem jih preživel med vami, mi bodo ostali v najlepšem spominu. Delo Osrednjega odbora za sindikalni sporazum in natančno proučevanje vašega izvršenega dela in vašega položaja mi nista dopuščala odgovarjati posamezno na vse izraze zaupanje in simpatije, ki ste jih izpričali razen moji osebi se Svetovni sindikalni zvezi. Toda vsako vaše sporočilo je v meni priklicalo nad vse prijateljsko misel na vas.

Vi vsi želite sindikalno enotnost. Nadaljevati morate z delom, da bo ta enotnost, ki živi v srcih, zaživela tudi v dejanjih.

Vaši predstavniki višjih teles, ki pripadajo bodisi Enotnim sindikatom ali pa Delavski zbornici, pripravljajo združitev. Vi jim morate učinkovito pomagati v odborih zvez in v paritetičnih komisijah, ki naj bodo trdna podlaga za enotno organizacijo. Treba je, da Osrednji odbor za sindikalni sporazum lahko računa na vašo uvidevnost in dobro voljo, da tako nadoknadi zamudo, ki so jo povzročile neke skupine. Prepričan sem, da vam je mnogo do tega, da pomagate rešiti ta odprta vprašanja.

Tovariši, ki vas zastopajo v Osrednjem odboru za sindikalni sporazum, so prežeti s skrbjo, da zgrade novo, skupno sindikalno hišo, ki naj bo trdna, zdrava, svetla. On so natančni arhitekti, vendar naj vsakdo že sedaj pripravi kamen, ki ga bo doprinesel k zgradbi.

Vi vsi lahko računate, da bom kot tovariš popolnoma nepristransko poročal tovarišu Saillantu, generalnemu tajniku Svetovne sindikane zveze, kakor tudi njenemu izvršnemu odboru o vsem, kar je v Trstu pritegnilo mojo pozornost nase.

V prepričanju, da boste kmalu združeni in tako v eni sami sindikalni organizaciji bolj močni, vas bratsko pozdravljam.

Živeli delavci tržaškega ozemlja!

Živela sindikalna enotnost!

Živela Svetovna sindikalna zveza!

Neprestane borbe proti izkoriščanju

Zmaga nameščencev janih lokalov. Nameščenci openskega tramvaja in občinski nameščenci pa tudi ne bodo odnehali

Sklenjen je bil dopolnilni mezdni sporazum za nameščence v barih, kavarnah itd., Sporazum določa povišanje mezde, znižanje normalnega urnika od 10 na 9 ur in sledeča plačila za zunanjo službo: za zunanje službene opravke v mestu po 800 lir, izven mesta pa 1200 lir, za delovni dan v mestu po 1200 lir, izven mesta pa po 2000 lir.

Prav tako so zvišane draginjske doklade, urejeno je vprašanje počitka, odpuščanja, božične nagrade in izrednih dopustov.

S tem dopolnilnim mezdnim sporazumom je delovno ljudstvo zopet dokazalo, da se da s složnimi nastopi doseči najlepše in najsigurnejše uspehe v borbi z delodajalci.

Med nameščenci maloželezniške družbe openskega tramvaja je viliko nezadovoljstvo zaradi tega, ker lastniki družbe za openski tramvaj še sedaj niso zvišali plač svojim uslužbencem tako, kot je bila zvišana drugod delavstvu.

Nameščenci maloželezniške družbe so se že večkrat pritožili in zahtevali, da se tudi njim uredijo plače. Toda delodajalci nočejo razumeti njihovega položaja in nočejo urediti tega vprašanja.

Zaradi tega so nameščenci openske proge proglasili 20. t. m. med 18. in 19. uro protestno stavko. Stavka je bila popolna. Vsi nameščenci so se vzdržali dela. Istega dne se je podala tudi delegacija delavstva na Urad za delo pri ZVU-ju in predala na pristojnem mestu protestno noto.

V noti zahteva nameščenstvo, da se čimpreje uredi njegovo mezdno vprašanje in da se njih mezde prilagodijo visokemu porastu cen najnujnejših življenjskih potrebščin. Pozivajo ZVU, da prizna in uvidi slab ekonomski položaj delavstva in da upošteva vse navedene razloge, ki morajo voditi do razumevanja zadevnega vprašanja in njega važnosti. Zato pričakuje in poziva nameščenstvo openskega tramvaja ZVU, naj skliče predstavnike obeh strani.

Predstavnik Urada za delo pri ZVU-ju, odvetnik Levitus, je obljubil in zagotovil odposlanstvu, ki mu je izročilo protestno spomenico, da bodo vprašanje ugodno rešili še v teku prihodnjega tedna.

V zadnjih treh mesecih leta 1946 so cene najnujnejšim življenjskim potrebščinam naglo in visoko poskočile, tako da so dosedanje plače mestnih uslužbencev povsem nezadostne. Z ozirom na okolnost, da se je za delavstvo mestne občine prezrla okolnost naglega porasta cen in da se še vedno ni sprožilo vprašanje draginjske doklade za te nameščence, so ES že 15. januarja poslali na ZVU tozadevno pismo. V tem pismu so ES opozorili načelnika finančnega odelka ZVU, da ugotovi indeks cen za prvi trimester 1947.

Od zgoraj omenjenega dne, ko so ES odposlali na ZVU pismo, je preteklo več ko mesec dni, a se še vedno nič ni uredilo. Finačni odsek pri ZVU je sicer odgovoril, a to na svojski način, ki zadevo pušča še vedno odprto, nerešeno. Skliceuje se na položaj delavstva iste kategorije v Italiji.

Pri današnjih gospodarskih prilikah, ko se cene takorekoč preko noči, vsak dan višajo, delavstvo pri občini ne more čakati, niti se zadovoljiti s starimi, nam dobro znanimi izgovori.

Anglo-ameriška vojaška uprava je 12. junija 1945 prevzela zaupno in začasno upravo nad našo pokrajino. Naloga organov te začasne vojaške uprave je, urejati ekonomsko-finančna vprašanja, ki se na ozemlju te uprave pojavljajo, ne pa naloga organov italijanske vlade, ki ne morejo poznati prilik, v katerih mora naše delavstvo živeti.

Še vedno ne morejo domov

Bivši fašistični režim se je poslužil vsakega sredstva in načina, da spremeni nacionalno lice Julijske krajine. Eno izmed zelo učinkovitih sredstev je bilo premeščanje državnih uslužbencev v notranjost Italije in naseljevanje na njih mesta v Julijski krajini ljudi iz starega kraljestva. Brez dvoma je bil to zelo učinkovit način raznarodovanja, saj je bilo slovenstvo te pokrajine oškodovano s tem za občutno število elementov. Odtrgani iz slovenske skupnosti so bili praktično izgubljeni in v naslednji ali v drugi generaciji bi se v tuji sredi popolnoma izgubili. Po drugi strani je priseljeni element dajal popačeno narodnostno sliko naše pokrajine, ko je ustvaril manjši ali večji odstotek Italijanov tudi v tistih krajih, ki prej tega odstotka sploh niso zaznamovali. Vrhu vsega pa priseljeni element niti ni bil na slepo izbran in se je svoje „misije" zavedal ter jo večinoma vestno izvrševal. Pogosto mu je moral napraviti mesto celo Italijan, tukajšnji domačin, ki je bil „preveč zanesljiv", in zadela ga je ista usoda „allogena" kot Slovence.

Razumljivo je, da so s koncem vojne in s propadom — kot bi se zdelo — zakonov in načel, ki so vedila fašistični režim, vsi ti pregnanci videli svoj bližnji povratek v Julijsko krajino, v svojo domačo deželo, iz katere so bili na najrafiniranejši — v bistvu pa najbolj nasilen — način odtrgani. Toda tega je malone dve leti in vsi ti ljudje so še vedno daleč v Italiji.

V nedeljo se je sestalo precejšnje število državnih uslužbencev, ki so zaposleni v Italiji na sedežu Enotnih sindikatov (zelo verjetno bi jih bilo še več, če bi ZVU dopustila objaviti sestanek po radiu). Poročilo dr. Žbogarja Brocchija je bilo nad vse zanimivo. Iz poročila smo izvedeli, kako malo volje so doslej pokazali tisti, ki bi naj zadevo uredili: italijanska vlada De Gasperija se izgovarja, da v zadevi nima prostih rok, ker so tu tangirane kompetence ZVU; ta poslednja pa se otresa odgovornosti, češ, da se ne more mešati v zadeve suverene italijanske vlade. Odvetnik dr. Puecher je kot predsednik Corskega sveta najbrže dobro poučen, ko v svojem odgovoru piše, da bi bilo prej treba prevoru piše, da bi bilo prej treba premagati *nasprotovanje ZVU*. Med tem ko so Enotni sindikati pripravljeni nuditi brezpogojno svojo podporo, pa CLN ne more iz svojega začaranega kroga, ko trdi, da bo ta problem rešen le tedaj, „ko bo ZVU vrnila Julijsko krajino Italiji".

Ob vsem tem je jasno razvidno, kdo je za povratek teh nameščencev in kdo je proti njemu. In tedaj tu že ne moremo več govoriti o pomanjkanju dobre volje, temveč tu gre že za več: gre za zlobno voljo, gre za voljo, vztrajati in ohranjati to, kar je ustvaril zločinski fašizem; gre za to, da vsi ti premeščenci ostanejo še nadalje odtrgani od svojega narodnega telesa, da se njih otroci potapljajo v morju tujega naroda; da se nadalje ne bi bilo treba odstraniti iz Trsta mnogim nameščencem, da zaradi fašističnega nasilja ne bodo postali avtomatično državljani STO-ja, ker pač 10. junija 1940 niso bivali na tem ozemlju. Oni, kot domačini, žrtve fašizma — ne, tujci v njihovi hiši, protežiranci fašizma — da.

Na sestanku je bila sprejeta resolucija, v kateri se poudarja, da ti premeščenci ne bodo nikoli odstopili od svoje zahteve po povratku, ker je le ta njih najosnovnejša pravica, saj so bili tu rojeni, so bili premeščeni nasilno in je njih premestitev le posebne vrste konfinacija. Zato naj italijanska vlada nemudoma poskrbi za povratek (kot službeno premestitev) premeščencev iz tega ozemlja in za odpoklic enakega števila nameščencev iz starih provinc, ki so bili sem poslani. — Pri vsem tem naj se tako italijanska vlada kakor ZVU ne zamotavata v birokratske mreže, temveč naj rešitev tega vprašanja izvedeta nemudoma.

Na sestanku so takoj izrazili svojo solidarnost profesor Ferlan v imenu SIAU-ja, svetnik Rossi za MOS, kakor tudi delegata PNOO-ja in Fronte za neodvisnost JK.

Nihče ne bo preprečil naše zmagovite poti

Tov. Thomas poslanec Svetovne sindikalne federacije na obisku pri stavkovnem odboru

Tov. Thomas, delegat Svetovne sindikalne federacije, je ob priliki službenega obiska pri nas izrazil Osrednji komisiji za sindikalni sporazum željo, da bi rad spoznal člane stavkovnega odbora. Ta odbor se zaradi nerazumevanja in samovolje ZVU-ja še vedno nahaja v izgnanstvu.

Zaradi te njegove želje so predstavniki ES povabili tov. Thomasa na izlet v Postojno, kjer je stavkovni odbor, z izjemo tov. Regenta, te dni imel sestanek.

Obisk tov. Thomasa pri stavkovnem odboru so tako uredili, da bi si delegat Svetovne sindikalne federacije lahko ogledal tudi lepote svetovnega slovesa v Postojnski jami. Za ogled je bil določen čas med 11 in 13 uro.

Toda na razmejitveni črti so zavezniki ustavili tov. Thomasa, čeprav je imel redni potni list, s katerim je tudi iz Francije prišel v Trst. Tri ure je moral s spremljevalci ostati v avtomobilu na cesti v snežnem metežu, v strašni kraški burji. Končno so anglo-ameriški vojaki izročili tov. Thomasu potni list in se opravičili, češ da so mislili, da potuje v Francijo! V Postojno je zato prišel šele ob 15 uri.

Po kratkem in zelo prisrčnem spoznanju s stavkovnim odborom so medsebojno izmenjali misli o najaktualnejših problemih sedanjega trenutka. Obravnavali so vprašanje sindikalne enotnosti.

Razgovor je potekal zelo prisrčno, saj so se vsi navzoči zavedali odgovornosti do sedanjega stanja na sindikalnem področju v naši pokrajini in potrebo do čimprejšnje uspešne izvedbe pariškega sporazuma.

Kasneje si je tov. Thomas ogledal Postojnsko jamo, ki je doslej še ni imel prilike videti.

Po vrnitvi iz jame so tov. Thomas, člani stavkovnega odbora in predstavniki ES nadaljevali razgovor. Ob slovesu je izjavil tov. Thomas, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da olajša in pospeši sindikalno združitev.

Mi pa pozdravljamo tov. Thomasa ob njegovem odhodu iz Trsta in ga prosimo, da ponese Svetovni sindikalni federaciji in 66 milijona delavcem, ki so včlanjeni v federaciji, pozdrave 90 tisoč organiziranih članov v Enotnih sindikatov. Obenem zagotavljamo, da bomo z naše strani podvzeli vse, da pride do enotnosti med našim delovnim ljudstvom. Le na ta način bomo lahko ponosni in združeni v veliko družino delovnega ljudstva vsega sveta.

RAZGLEDI PO SVETU

Iz hude v še strašnejšo krizo

V Angliji padajo

ANGLIJA

Kakor poroča Reuter, je izjavil predsednik britanske nacionalne zveze farmerjev Terner, da lahko pride v Angliji po krizi goriva do krize prehrane, če vlada ne bo prišla do spoznanja, da so potrebe premogovne industrije in kmetijstva enako nujne in važne.

Kmetijstvo in premogovna industrija, je izjavil Terner, pa sta panogi gospodarstva, od katerih je odvisen obstoj blagostanja. Obema pa resno primanjkuje proizvajalnih sredstev.

Terner se je izrazil proti izvozu poljedelskih strojev, ker bi izkoriščanje takih strojev v Angliji povečalo proizvodnjo osnovnih proizvodov in zmanjšalo neobhodno potrebo kupovanja istih v inozemstvu. Govornik je izjavil, da je prišel čas, da izvedejo praktične ukrepe. Ladje in dolarje, ki se uporabljajo za uvoz luksuznih predmetov v Veliko Britanijo, je treba izkoristiti za nabavo hrane.

* * *

Finačni urednik Reuterja Sydney Canbell piše, da je bilo tretji dan britanske industrijske katastrofe še bolj občutiti padec britanskih državnih obveznic na londonski borzi. Prav tako padajo akcije britanskih industrijskih podjetij; v tem tednu je znašal padec 11%.

* * *

Po Reuterjevem poročilu je predsednik britanske vlade izjavil v Spodnjem domu, da je kljub vsem omejitvam porabe električnega toka postalo vprašanje kuriva v Veliki Britaniji zelo kritično. Porabo še naprej omejujejo. Ukinjeno je bilo že veliko število potniških vlakov, v ponedeljek 17. t. m. pa so morali ukiniti še 5 ekspresnih vlakov med Anglijo in Škotsko. Kljub temu nimajo londonske električne centrale niti za teden dni premoga. Isti položaj je v tovarni za plin.

* * *

Ass. Press poroča, da se v plinski industriji razvija nova kriza in da so prebivalstvo že opozorili, da bo treba zaradi velikega pomanjkanja premoga ukiniti tudi uporabo plina. Svet za plin je naročil plinskim centralam, naj bodo pripravljene, ukiniti preskrbo s plinom velikemu številu industrij. Premogovna kriza prehaja tudi na vprašanje prehrane. Veliko število restavracij v Londonu in Liverpoolu je ukinilo izdajanje obrokov. Isto je s tobakom. Tretja tobačna tovarna po velikosti v Angliji je prenehala obratovati. Tekstilna industrija je izgubila zaradi krize 8 milijonov metrov bombažnih tkanin, 1 mil. parov moških in 2 in pol milijona parov ženskih nogavic.

ZDA

„Washington Post" piše, da je prodrla lakota v prestolnico ZDA. Časopis pravi, da ne dobivajo nezaposleni, ki imajo tričlansko družino, več podpore kakor 40% vrednosti minimalne količine živil, ki so potrebna za življenje. Če kongres ne bo odobril dopolnilnih kreditov, bo sedanja pomoč pred 1. marcem znižana za 20%, ker je število brezposelnih v zadnjem času naraslo. „Washington Post" opozarja kongres, da ni ničesar ukrenil za izboljšanje sedanjega položaja. Tudi današnji proračunski krediti ne odgovarjajo potrebam.

IRAN

Pred časom je organizirala anglo-iranska petrolejska družba oddelek za informacije in propagando. S tem v zvezi piše iranski časopis, da podkopuje ta oddelek pod plaščem „kulturne pomoči" nevtralne iranske časopise. Oddelek pošilja tem časopisom različen material, članke in poročila, da bi jih objavili kakor „oglase", t.j. da bo objava plačana.

FRANCIJA

Kakor poroča agencija France Presse, so bile 14. t. m. na poziv zveze federacij državnih nameščencev demonstracije, pri katerih je sodelovalo 1 milijon uslužbencev državnih ustanov in drugih podjetij. Uslužbenci so demonstrirali v znak protesta proti sklepu parlamenta, ki določa za povišanje plač premajhen odstotek predujma. Demonstrirali so tudi proti podaljšanju delovnega časa brez odgovarjajoče odškodnine.

NEMČIJA

Na seji berlinskega mestnega sveta so izglasovali z veliko večino zakonski predlog o prehodu koncernov in večjih industrijskih podjetij na področju Berlina v last mestne občine. Zakon določa plačilo odškodnine lastnikom in akcionarjem, razen v slučajih, da so vojni zločinci ali nacistični funkcionarji. Za zakon so glasovali predstavniki enotne socialistične partije Nemčije, socialdemokratske stranke in krščansko-demokratske unije, medtem ko je glasoval predsednik liberalno-demokratske stranke proti.

ITALIJA

Po poročilih iz Lecca v Gallipoliu so brezposelni delavci priredili demonstracije zoper občinsko upravo. Pri tem je prišlo do spopada s policijo.

ČSR

Uradno so bili sporočeni uspehi proizvodnje za mesec januar. Uspehi proizvodnje v prvem mesecu dveletnega načrta so zelo zadovoljivi, in to posebno v treh glavnih industrijskih panogah: v premogovni industriji, industriji železa in jekla ter v tekstilni industriji.

Premogovna industrija je izpolnila načrt 105%; industrija električne energije 100%; livarne 112.90%; industrija železa in jekla 108.8%, kemična industr. 100.60%, lesna industrija 102.3%, industrija usnja in gumija 122.10% in tekstilna industrija 109.7%.

* * *

Češkoslovaška narodna skupščina je včeraj sprejela načrt zakona proti črni borzi. V diskusiji glede § 4, ki predvideva smrtno kazen, je bil podan predlog, da se smrtno kazen zamenja z dosmrtno robijo, ki pa je bil odklonjen z večino glasov.

VSAK OD NAS

bo moral dati od sebe čim več, da bomo izvedli postavljene naloge

Več konstruktivne in javne kritike

(Iz „Ljudske pravice")

Nekolikokrat smo že govorili in ugotovili potrebo množične kritike kot enega izmed uspešnih sredstev za borbo proti napakam in slabostim našega življenja in dela. Toda ta potreba oziroma sredstvo se je v pretežni meri reduciralo na splošne ugotovitve in priznanja, da še ni vse tako, kot bi moralo biti, da so še slabosti, pomanjkljivosti in napake. Toda prave konkretne, direktne, neposredne in množične kritike je še vedno premalo, v mnogih primerih je sploh ni. Res je sicer, da živimo v času napredka in prosperitete, ki se kaže v vseh smereh. Nesporno je tudi dejstvo, da so na vseh važnejših mestih in položajih že v teku borbe preizkušeni kadri, ki v glavnem prepričujejo s svojo poštenostjo, predanostjo in aktivnostjo, da bi se dogajale večje napake, špekulacije, nepravilnosti in ljudstvu škodljiva dejanja, kot je bil to primer v stari Jugoslaviji in kot je še danes navada v vseh kapitalističnih „demokratičnih deželah.

Toda to niso razlogi, ki b nam narekovali, da ne vidimo slabost, temveč nasprotno, predvsem ta pozitivna dejstva nam dajejo vse objektivne pogoje, da popolnoma sprostimo vse možnosti konstruktivne kritike in da z vso ostrostjo udarjamo po napakah. Zavedamo se, da je klub uspehom in vsesplošnemu napredku v našem aparatu in pri našem delu še zelo mnogo — vsakih namernih, včasih nenamernih — napak, slabosti, nemarnosti, samopašnosti, brezdušnost, lokalnega obsolutizma, birokratizma in podobnih, od starega državnega aparata podedovanih navad, ki ljudske množice upravičeno spravljajo v nezadovoljstvo, ubijajo inicativo in teže malega človeka. To so po svojem obsegu često zelo majhne stvari. Toda klub temu ne smemo in ne moremo teh pojavov podcenjevat, zapirati pred njimi oči in iti mimo njih. Končno ne smemo pozabiti, da naši sovražniki doma in zuna spoznavajo, da nit resna pričakovanja niti na agitacijsk efekt preračunana napovedovanja o nekih odločilnih dogodkih, „prevratih", niso več sredstva, katerim b množice nase dale, in zelo menjajo taktiko. Sedaj poskušajo škodovati in ovirati naš gospodarski razvoj predvsem z drobnimi, majhnimi in na videz brezpomembnimi akcijami in postopki. Ni dvoma, da bi, ako bi imeli za to dovolj moči, poskušali na drugi način, toda spričo objektivnega odnosa sil jim ne preostane nič drugega.

Glede na vsa gornja dejstva je nemogoče mislit in pričakovati, da bodo samo organi Kontrolne komisije in ostale za to delo določene ustanove in organizacije sposobne izvesti uspešno borbo proti zgoraj navedenim pojavom. Edino uspešno sredstvo je lahko množična budnost, kritika in kontrola ljudstva samega. Kdor posluša in spremlja razpoloženje ljudskih množic, nesporno ve, da ljudje mnogo vedo in vidijo. To je tudi razumljivo, ker še tako majhne napake in nepravilnosti ljudje neposredno občutijo na svoji koži.

Toda kje je torej vzrok, da nimamo prave množične kritike, klub temu, da ljudstvo mnogo ve, sliši in opazi? Osnovni razlog je nedvomno v tem, ker mnogi naši aktivisti, funkcionarji, odborniki in referenti, predsedniki in tajniki ne razumejo, ali nočejo razumeti pomena množične ljudske kritike, imajo do kritike nepravilen odnos, si je ne želé, ali se je — seveda ne brez razloga — celo boje! Precej pogosto srečujemo mnenje, da kritika, predvsem množična in javna ljudski oblasti in v ljudski državi ni potrebna. Tako mišljenje je nasprotje vsem osnovnim načelom ljudske demokracije in oblasti. Od tega mnenja do zapostavljanja, maščevalnosti ali celo proglašenja za „reakcijo" dobromislečih ljudi, ki upravičeno in konstruktivno kritizirajo, ni velik korak. Odkrito povedano, tudi taki primeri so se že dogodili in zato ni čudno, da se mali človek ne upa vedno odkrito in javno povedati svoje pripombe in opaženja. Tako so na primer delavcu, ki se je prišel upravičeno pritožit nad storjenimi krivicami, grozili z represalijami. Zato tudi imamo primere, da ljudje na množičnih sestankih ne govore dovolj iskreno in si ne upajo energično ožigosati očitne krivice ali napake, ki so se dogodile. Vsak pameten, vsaj malo politično razgledan človek bi moral videti birokrat, brezdušnež, pikolovec, frazer et comp. seveda tega ne vidi — da take primere izkorišča tudi reakcija za gonjo proti naši ljudski oblasti, ljudski demokraciji in partiji. Z druge strani pa predvsem tak nepravilen odnos do množične in javne kritike onemogoča, da bi naši aktivisti in funkcionarji tudi energično in načelno končali z nergaštvom in neosnovanimi ugovori, ki so sploh spretno izmišljene reakcionarne propagande ali skrajne zaostalosti najbolj nevednih in lahkovernih ljudi.

Resnična zgodba

Tam nekje v Ilirski Bistrici živi boren delavec, zaposlen kot cestar pri Gozdni upravi „Snežnik". Pa je naneslo, da se oglasi pri njem tovariš, ki je zbiral prostovoljne prispevke. Vedel je sicer, da ne more pri tov. Antonu Čenčiču pričakovati velikih prispevkov, toda mislil si je, „Malo tu, malo tam, pa se nabere!" Tudi je nabiralec vedel, da je naneslo tako, da je v januarju delal Čenčič komaj 6 dni in zato je bil njegov mesečni dohodek kaj pičel — komaj 1540.— lir.

Kako se pa nabiralec začudi, ko mu tov. Čenčič prostodušno pomoli 500.— lir, češ, „300 naj bo za obnovo „Mladinskega doma", ostalih 200 pa za bistriško „športno-letalsko društvo".

„Preveč bo, prijatelji!", mu pravi, „saj vemo kako in kaj!"

„Nič ne bo preveč, raje premalo!" iskreno de Čenčič. „Kar dam, dam rad in prostovoljno, kajti moja iskrena želja je, da čimprej zacelimo rane porušenja in opustošenja naše drage domovine Jugoslavije!"

Ali naj tov. Čenčiču zapojemo zahvalno tirado, kakršne so pričakovali v prejšnjih časih razni „narodni dobrotniki"? Ne bomo, ker smo prepričani, da bi ga užalili, ker smo prepričani, da bi zadeli njegovo požrtvovalnost; pa tudi ne zato, ker se zavedamo ravno, tako dobro kakor on sam, da se vsako dejanje v resnici samo najbolje ocenjuje.

DELOVNI USPEHI

v Istri so v preteklem letu prekoračili načrt za 30%

V Istri so v preteklem letu prekoračili načrt za 30%.

Na rednem zasedanju Pokrajinskega ljudskega odbora za Istro, ki se je vršilo 31. I. t. l. v Pazinu, je tajnik Izvršnega odbora podal poročilo o delovnih uspehih istrskih ljudskih množic. Iz tega poročila posnemamo le najvažnejše podatke, da osvetlimo visoko zavest skupnosti istrskega ljudstva.

O priliki tekmovanja za priključitev k Jugoslaviji je bila z uspehom izvršena mobilizacija najširših ljudskih slojev. Levji delež v tekmovalnem delu je nosila mladina, ki je dala 17.869 delavcev in delavk, ki so napravili skupno 995.766 delovnih ur, kar znaši povprečno na mladinca ali mladinko 55,72 delovnih ur. Tekom vsega leta 1946. je pa mladina dala v raznih akcijah 25.480 delovnih moči, ki so skupno dale 1.247 234 delovnih ur, t. j. povprečno na mladinca ali mladinko po 48,22% delovnih ur. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da se je delu na Mladinski progi Brčko—Banoviči odzvala istrska mladina v velikem številu, kar pa v gorenjih številkah ni vpoštevano.

Narod Istre je s svojim vztrajnim in zavestnim delom prekoračil postavljene načrte za celih 30% in prihranil ljudski oblasti rekordno visoko 20 milijonov lir.

Nekaj zanimivih podrobnosti!

Uspehi pri obnovi industrije in obrti so izredno dobri. Tako je n. pr. rudnik v Raši prekoračil delovni načrt za 47% v majskem in za 8,22% v novembrskem tekmovanju. Mnoga industrijska podjetja so skoro dosegla predvojno višino proizvodnje.

Znaten uspeh je bil dosežen glede cen. Cene življenjskih potrebščin so bile znižane za 25—28%, klavni živini in mesu za 25—30% predelani koži za 20%, tekstilijam za 10—15%, a poljedelskemu orodju za 30%.

Celo turistike niso zanemarili. Tekom leta 1946. je Istro obiskalo 50.606 turistov, dnevno povprečno 56,67; ti obiski so Istri prinesli lep dohodek v znesku 110 milijonov lir.

Prav lepi uspehi so se pokazali tudi na gospodarskem polju. Otvorjeni sta bili dve poljedelski šoli, urejena prva kmečka zadruga „Edvard Kardelj" blizu Rovinja, kateri je sledila ustanovitev še štirih drugih zadrug v raznih krajih Istre s skupno 49 domačinstvi in 2.182 ha zemlje.

Pogozdeno je bilo tekom preteklega leta 377 ha zemljišča (seveda ne po receptu pogozdovanja ZVU!).

Prosvetno delo je v polnem razmahu. Za nabavo šolske opreme in učil je bilo izdanih 14 milijonov lir. Najtežje je bilo vprašanje hrvatskega učiteljstva.

V Istri deluje 150 jezikovnih in drugih občnih tečajev, ki jih obiskuje 4000 oseb, 78 dramskih skupin, 22 pevskih zborov in 23 glasbenih društev.

V zdravstvenem pogledu so ljudstvu v veliko korist novo ustanovljene zdravniške ambulante v Rovinju, Pazinu, Opatiji in Sv. Nedelji. V načrtu je gradnja protituberkuloznih dispanzerjev z bolniškim oddelkom za reški bazen, Rašo in Sv. Nedeljo. Dosedanjih 373 bolniških postelj ni nitu zdaleka zadostovalo za vso Istro.

Otvoritev tovarne mesnih izdelkov v Postojni

Briga naše ljudske oblasti za čimprejšnjo zadostitev naših prehranjevalnih težav ter razumevanje, vztrajnost in požrtvovalnost vseh uslužbencev Pokrajinskega podjetja PROMES v Postojni so dosegli uspeh, ki je velike važnosti za splošnost.

4. t. m. je omenjeno podjetje slovesno otvorilo svojo prvo tovarno za izdelavo mesnih izdelkov v Postojni.

Že pri vhodu v novo tovarno smo mogli opaziti, da imamo tu posla z zavednim delavstvom, saj je na vhod pritrdilo značilni napis:

TOVARNA JE NAŠ DOM!

Otvoritveni slovesnosti so seveda prisostvovali predstavniki vojaških, ljudskih oblasti, sindikatov in mladine. Po otvoritvenem govoru so si prisotni ogledali tovarno in stroje. Poleg delavnice, predelovalnice, sušilnice in skladišča niso pozabili napraviti tudi kopalnice za delavstvo. Stroji so bili v pogonu; njihova maksimalna dnevna kapaciteta znaša 3000 do 3300 kg.

Kakor že uvodoma omenjeno, je uslužbenstvo pošteno prispevalo k ostvaritvi nove tovarne; vseh uslužbencev je 35 in so na delu porabili 2200 prostovoljnih delovnih ur.

Tako se je Postojna uvedla v našo prvo petletko. Je to šele začetek, a reči moramo, prav krepak začetek!

M. V.

Lesna industrija v Št. Petru na Krasu

Tovarna vezanih plošč in žaga SIKLA v Št. Petru na Krasu izkazuje v prvem mesecu prvomajskega tekmovanja sledeče uspehe:

1. Proizvodnja v parjenju hlodov je dvignjena za 12%; naše delavstvo je s tem uspehom bolj malo zadovoljno, pa si ne more pomagati, ker je parjenje hlodov v zimskem času zelo zamudno.

2. Prihranek na materialu (olju, masti, kazeinu, mizarskem kleju itd.) znaša 10%.

3. Proizvodni stroški so znižani za 14%.

4. Po delovnih normah dela 85% delavstva.

5. Kakovost je izboljšana za 30%.

6. Zaradi odlik pri delu je bilo proglašenih 6 udarnikov, 40 delavcev pa je bilo pohvaljenih.

7. Uspehi udarniškega dela v nedeljo 26. I.:

Tovarna	114 oseb	675 ur	lir	20.618.50
Žaga	59 oseb	185 ur	lir	7.000.—
Nameščenci	12 oseb	60 ur	lir	3.110.—
Skupaj	185 oseb	920 ur	lir	30.728.50

Vsota je namenjena za postavitev delavskega okrevališča v Ravnah pri Št. Petru na Krasu.

8. Na „Primorsko borbo" in „Primorsko delavsko enotnost" je delavstvo naročeno 100%, na „Primorski dnevnik" in „Slov. poročevalec" 50%, na ostale liste 10%.

9. Sestanki so se vršili po dva politična in dva strokovna tedensko s 100% udeležbo. Mladina je sodelovala na spominski proslavi Leninove smrti z eno zborno recitacijo.

Med važnejšimi deli bi omenili: izgotovitev modela pogonskega kolesa graniča od parnih jam; livarsko delo bo izvršeno v Reki, ker bo ceneje. Trije kovači so delali po 28 ur in izgotovili nove osi za tovorni voz. En mehanik je delal 24 ur na napravi novih pištonov za hidravlično stiskalnico. Drugi mehanik je delal 8 ur in napravil novo os za krožno žago mizarske zadruge. Trije mehaniki so delali 38 ur na popravilu žage Brenta. Pri stavljanju nove vrvi na kolo pogonskega stroja so bili zaposleni 5 delavci 64 ur. Položen je bil nov kabel električne napeljave za sušilnico; kabel je dala Uprava jame v Postojni. Napravljeni sta bili dve jermenici za motorno črpalko vodovoda MNOO. Predsednik sindikalne podružnice, strojevodja parnega stroja, je v noči od 5. na 6. I. 6 ur grel cevi, da bi ne popokale zaradi zmrzline.

Z današnjo številko zaključujemo izhajanje našega lista na dveh straneh. Odslej bo list razširjen na štiri strani in bo izšel vsakih štirinajst dni. Naslednjo številko prejmejo naši čitatelji 11. marca

V krajih načrtnega dela in stvarnih uspehov

Področje B

POSTOJNA — 23. I. t. l. se je vršil plenum Krajevnega sindikalnega sveta, na katerem je prejel stari odbor razrešnico. Ugotovljenih je bilo nekaj napak v delu, a na drugi strani vidni uspehi v tekmovanju. Od 15. XI. lani do 15. I. letos je število sindikalnih podružnic v območju Krajevnega sindikalnega sveta narastlo od 18 na 34.

POSTOJNA — Dijaki VIII. razreda gimnazije so se brez izjeme prijavili za udeležbo pri prostovoljnem delu pri graditvi proge Šamac—Sarajevo.

STUDENO — V enem tednu so prebivalci Studenega popravili s prostovoljnim delom 175 m2 poljske poti; pri tem je 91 oseb napravilo 540 in 21 voznikov 110 delovnih ur. Med delavci je bilo 8 članov mladine, ki so dali 40 delovnih ur.

POSTOJNA. — V vsem postojnskem okraju je socialno zavarovanih 3013 delavcev. Težkoče so nastale le pri poljedelskih delavcih, ker zastopajo nekateri kmetje-delodajalci oportunistično stališče, da je socialna zaščita za kmečke delavce nepotrebna.

Delovne norme so uvedene v vseh podjetjih lesne stroke, pri cestarjih in na železnici.

STARA SUŠICA PRI KOŠANI — V tej mali vasi se je nedavno vršilo množično zborovanje, na katerem je ljudstvo razpravljalo o pojavih kužne bolezni pri živini, o boleznih na sadnem drevju in o pravilnem sekanju gozdov. Med drugim so pa tudi sklenili popraviti s prostovoljnim delom poljsko pot, ki pelje iz Dol. Košane v Novo Sušico.

„Svobodoljubna" gospoda pri ZVU v Trstu bi se v teh naših vseh mogla prepričati, kake baže „svobodo" si želi naše ljudstvo.

BELSKO. — Delavska mladina na tukajšnji žagi je pri svojem delu kaj požrtvovalna! Z veseljem prebira naše časopisje, a vsako soboto ima svoj študijski sestanek.

KAL PRI ŠT. PETRU. — Tukajšnje žene so sklenile napraviti v okviru prvomajskega tekmovanja nekaj parov copat, nogavic in drugega perila za sirote v Domu T. Tomšiča v Št. Petru.

ŠT. PETER NA KRASU — V tovarni vezanih plošč so pri prostovoljnem delu dne 26. I. dosegli sledeče uspehe:

V lupilnici so prekoračili del. normo za 90% in sicer: pri stroju za rezkanje (frazer) 20%, pri lupilnem stroju 500%, pri stiskalnem stroju za 50%, pri sestavljalki za 500%, mizarji za 95%, pri čistilnem stroju na nož za 100%, pri oturačnem stroju za 130%; pri tem poslednjem se je posebno izkazala tov. Čepek Olga, ki je napravila malone toliko dela, kolikor bi ga mogle napraviti dve in pol delavki.

AJDOVŠČINA. — Slovenska primorska mladina se pripravlja za odhod na gradnjo proge Šamac—Sarajevo s strokovnimi tečaji, na katerih se strokovno pripravlja, da bo njeno delo na progi čim uspešnejše. Iz Julijske krajine pojde na progo nad 1350 mladincev in mladink.

KOPER — Čuli in čitali smo o velikem zadovoljstvu, ki vlada med bivšimi koloni koperskega okraja. Pa saj ni čudno, saj jim je naša ljudska oblast dala ono, po čemer so že njihovi daljni predniki hrepeneli; dala jim je zemljo, ono zemljo, katero so namakali z lastnim potom, katere pridelki so pa vzdrževali luksus posestniške gospode.

Bilo je vsega razdeljenih 2294 ha veleposestniške zemlje, s katero se je gospodarsko osamosvojilo 1016 kolonskih družin. Vrhutega pa je bilo razveljavljenih še 208 dražb, ki so potisnile beraško palico v roke tolikim malim kmetom; tudi ti so doživeli svoje prerojenje.

Čemu to? Ker je načelo ljudske oblasti: ZEMLJO — KMETU!

Slovenija

SENOVO. — Tukajšnji rudarji, ki so pozvali na tridnevno tekmovanje vse ostale rudarje, so presegli proizvodno normo za 40,11%. Neka skupina je presegla normo za celih 159%.

JOSIPDOL na Pohorju. — Električni daljnovod Št. Lovrenc—Josipdol je izročen svojemu namenu. Dolg je 13,6 km in je bil zgrajen v kratkem času enega meseca. Delavci so morali izsekati 50.000 m2 gozda, trasirati progo in kopati jame za drogove v 1,20 m visokem snegu. Vsega je bilo postavljenih 255 drogov, med 8 mesecev trdno drže prehodno zastavico, četudi tekmuje zanjo 15 mladinskih delovnih skupin. Sodeč po doseženih uspehih, je treba ugotoviti, da je šola glede svoje naloge na višku.

SLOVENJGRADEC — Delovni kolektiv tovarne usnja je dosegel svojevrsten rekord. V kratkem roku 14 dni so izgotovili jermen za parno turbino v kemični tovarni v Mostah pri Ljubljani. Jermen je dolg 19,20 m, širok 0,60 m in debel 30 mm, težak pa 235 kg; njegova moč znaša 4360 kg. Proizvodni stroški so znašali 100.000 din. Posebnost tega dela tiči v tem, da je to prvi jermen te vrste, ki je bil izdelan v naši državi, ker se je prej tovrstno blago moralo uvažati iz Nemčije.

Nobenega dvoma ni,

da bomo vsi tem bolj voljni požrtvovalno delati in odrekati se, če bo pred nami jasna perspektiva našega gospodarskega razvoja in če se bomo v začetku vsakega dela zavedali, kaj nam bo to delo prineslo, ne samo posredno, temveč tudi po svojih posrednih rezultatih. Tudi napak pri delu se bomo lažje izogibali, če nam bo jasna gospodarska perspektiva.

Jugoslavija

ZAGREB — Za stavbna obnovitvena dela so lani porabili okrog 100 milijonov din in pridobili nad 1200 novih stanovanj. Za zidanje šol, zavetišč, itd. so ljudske oblasti prispevale nad 40 milijonov din.

TIMOK, Srbija. — V timoškem okraju so obnovili 73 mostov.

ZAGREB — Nedavno je bila ustanovljena v novem tovarniškem poslopju elektrotehnične industrije „Rade Končar" industrijska šola „Nikola Tesla". — Novo industrijsko

KARLOVAC, Hrvatska. — Mestni odbor Ljudske mladine je sklenil poslati na Mladinsko progo 500 mladincev. Poleg tega bo odšlo v prvi izmeni 300 mladincev. Iz moške realne gimnazije pojde 1 brigada, ženska gimnazija pa pošlje 100 mladink. Iz vsega karlovškega okrožja bo na Mladinski progi delalo 3530 mladincev in mladmk.

KARLOVAC. — Tukajšnja podjetja kovinske industrije izkazujejo velike uspehe. Že v prvem mesecu prvomajskega tekmovanja so prekoračili delovni načrt za 22,27%, kvaliteto so izboljšali za 4,32%, na surovinah so prihranili za 4,75%, a norme, ki so bile uvedene v vseh kovinskih podjetjih, so prekoračene za 12,12%.

Najbolj se je izkazal obrat štev. 2, ki je v januarju presegel zadane obveznosti za celih 53,02%.

SPLIT. — Poslednja vojna je splitsko pristanišče tako razdejala, da ni bilo primerno niti za osebni niti za tovorni promet. Razumljivo, da zahtevajo obnovitvena dela ogromnih naporov in stroškov, kljub temu pa obnova zadovoljivo napreduje in se morejo posamezni odseki pristanišča že s pridom uporabljati.

KORČULA — Že lani so začeli na otoku Korčuli izboljševati pridelovanje oljk. Letos so prešli tudi v tem pogledu na načrtno delo in bodo posadili 100.000 novih ter začeli umno gojiti 230.000 starih dreves.

TROGIR. — Ribolov v morskih globinah se je izkazal izredno uspešnega. Da se ta način ribolova čim bolj izkoristi, so naše ljudske oblasti sklenile povečati ladjevje za globinski ribolov. V trogirski ladjedelnici so doslej zgradili v ta namen dve ladji in sicer „Lubin" in „Plavico". Obe ladji sta že na globinskem ribolovu in opremljeni z najmodernejšimi pripravami.

DUBROVNIK. — Da oskrbe veliko število delavcev z lastnim domom, v katerem se bodo mogli kulturno in politično izobraževati, so sindikalne podružnice kupile prostore bivšega hotela „Breg", ki ga bodo preuredili za Delavski dom.

ZADAR. — Vsestranska obnova industrijskih in stavbnih podjetij vidno napreduje. Napredek pri obnovi gospodarskega življenja Zadra je v polnem razmahu. Dobro napreduje delo državne tovarne kemičnih izdelkov „Farmokemija", tudi tovarna za rafinerijo ribjega olja pridno obnavljajo. Letos bo obnovljena tudi tovarna mila, ki bo začela prihodnje leto z obratom. Visoko proizvodnjo je dosegla tovarna likerjev, medtem ko je nedavno začela obratovati druga tovarna likerjev „Drioli". Tobačna tovarna bo letos povečala proizvodnjo za 10%.

SLAVONSKI BROD. — Za gradbena dela bodo letos porabili 56 milijonov din. Razen tega bodo porabili okoli 8 in pol milijona din za obnovo 169 državnih stanovanjskih poslopij. Za obnovo mestnega hotela je določenih 6 milijonov kredita.

BOROVO — Delovni kolektiv industrijskega podjetja je pozval na tekmovanje vsa industrijska podjetja za izdelavo gumijastih izdelkov.

ZENICA — V zvezi s predpripravami za gradnjo proge Šamac—Sarajevo so v Zenici ustanovili daktilografski, ekonomski in telefonski tečaj.

VRANDUK, okraj Zenica, Bosna. — Za gradnjo nove proge v Vranduku so ustanovili minersko brigado, ki bo kopala predor pri Vranduku.

ZAVIDOVIČI, okraj Žepče, Bosna. — Tukajšnja mladina ima delavnico za izdelavo barak, ki jih bodo rabili pri gradnji nove proge. Sestavili so tudi že dve brigadi. Mladina železarne in drugih podjetij bo formirala proletarsko brigado.

VRANJE, okraj Vranje v Makedoniji. — Ves vranjski okraj bo dal za gradnjo proge Šamac—Sarajevo 13 delovnih brigad s 3000 mladinci in mladinkami.

NOVO SELO, Bosna. — Na državnem posestvu so lani poskušali s pridelovanjem bombaža. Poskusi so se dobro obnesli. Letos bodo nadaljevali s to važno gospodarsko panogo in bodo pridelali največ bombaža v Hercegovini in sicer v mostarskem in čapljinskem okraju. Skupno bodo pridelovali bombaž v šestih hercegovskih okrajih.

GABELA, okraj Stolac, Črna gora. — Pri Gabeli je bil izročen prometu nov železniški most čez Neretvo z razpetino 180 m. Za konstrukcijo, ki je bila izvršena v Slavonskem Brodu, so porabili 200.000 kg železa.

PIROT. — Rudarji v premogokopu „Jerma" so prekoračili v letu 1946. delovni načrt za 20,37%. Višek so dosegli v decembru s 115,36%.

ČE SE BOMO

dovolj poglabljali v študij gospodarske problematike, če bomo znali za ta študij pridobiti čim širše ljudske sloje, bomo naloge, ki so pred nami, boljše in lažje izvrševali, kar obenem tudi pomeni, da bomo naš petletni načrt ne samo izvedli, temveč tudi presegli.

Izvedba petletnega načrta pa je naša osnovna naloga.

VIROVITICA. — V novoustanovljeni večerni srednji šoli se bodo obiskovalci usposabljali v vodstvu javnih ustanov in organizacij.

Tečaj za sindikalne funkcionarje obiskuje 60 delavcev in delavk.

SISEK. — Delovni kolektiv „Narodna tahonica" je kot najboljši kolektiv kovinske industrije na Hrvaškem dobil prehodno zastavico.

OHRID, Makedonija. — Enotni sindikati Makedonije bodo zgradili letos več poslopij, za kar je odobren kredit v znesku 54 milijonov dinarjev. Največje in najlepše poslopje bo počitniški dom ob Ohridskem jezeru, jugovzhodno od Ohrida. Dom bo imel 200 postelj in je zanj določen kredit 45 milijonov dinarjev.

KOSOVSKA MITROVICA — Tu so odprli šolo za rudarstvo in kovinarstvo, ki jo obiskujejo mladinci in polkvalificirani delavci iz vse države. Pouk bo trajal 4 leta in vzgajal srednjetehnične strokovnjake.

Proizvodna telovadba

Ena najvažnejših nalog sindikalnih fizkulturnih društev in skupin je, da odstranijo z delom na fizkulturnem polju škodljive posledice poklicnega dela in dvignejo delovno sposobnost delavcev in nameščencev. Do neke mere je mogoče zadostiti tej zahtevi z rednim treningom v poedinih športnih panogah, toda večji, boljši uspehi bodo možni šele z uvedbo proizvodne telovadbe, ki bo zamogla preprečiti poklicne deformacije.

Znano je, da se mnogi posli opravljajo izključno z rokami in to bodisi v stoječem ali sedečem položaju; mnogokrat je desna roka najbolj zaposlena, a leva le deloma (kovač, tovarniški delavec, krojač, čevljar itd.). Pri drugih zaposlitvah obstoji delo v stalnem pešačenju, pri katerem so roke svobodne (pismonoša). Nadalje je telo stalno nagnjeno nad mizo in to več ali manj neglibno, medtem ko ni noben del telesa težje zaposlen (uradniki).

Seveda zapušča dolgoletno delo tudi določene posledice: nekateri deli telesa ostanejo nerazviti, celo nekako okrnijo. Da se to prepreči, skrbi proizvodna telovadba, t. j. posebne telesne vaje, katerih svrha je, da razvijejo nezaposleni del telesa in odstranijo nevarnosti deformacij, katere v večji ali manjši meri vedno nastopajo.

Razen tega se delavec s proizvodno telovadbo osveži ter z večjo lahkoto nadaljuje svoje delo.

Proizvodna telovadba ne more biti za vse stroke enaka in se ne da utesniti v neke šablone. Vrste telovadbe in njeno uporabo morajo sestaviti športno-zdravstveni in športni strokovnjaki skupno, kajti proizvodna telovadba, ki bi ne bila postavljena na medicinsko-znanstveni podlagi, ki ne bi izkoristila vseh izsledkov fiziologije, ne bi mogla dajati dobrih uspehov, pač bi pa mogla postati škodljiva.

Četrti plenum ESJ je v svojih sklepih poudaril potrebo poizvodne telovadbe, predvidevajoč, da bo proizvodna telovadba tvorila enega od sektorjev dela fizkulturnih oddelkov pri višjih sindikalnih forumih. Današnja naloga sindikalnih fizkulturnih krogov obstaja v nabiranju in urejevanju materiala, ki se nanaša na vrste dela, ki se opravlja v poedinih podjetjih; v prvi vrsti bo treba skrbeti, kako bi se moglo preiti k izvedbi načrta telovadnih vaj, potrebnih za proizvodno telovadbo vsakega podjetja, in to sporazumno z zdravstvenimi strokovnjaki in športnimi oddelki fizkulturnih vodstev.

Jasno, da ne bodo vsi delegati enega podjetja morali vaditi iste vaje. Vaje v posameznih oddelkih, kjer je delo isto, ali vsaj slično, bodo enake, medtem ko bodo za druge oddelke in pisarne potrebne drugačne vaje.

Od tega, kako długo bodo trajale priprave za izvedbo vež, zavisi tudi vprašanje, kdaj se bo moglo pričeti z vajami. Poudariti je treba, da je pomlad kaj prikladna za začetek proizvodne telovadbe vsaj v nekaterih podjetjih in bi zato bilo želeti, da se čimprej pristopi k delu in angažira za to potrebno število strokovnjakov.

D.

Taka je njihova pravičnost

Bivši poborniki neslavnega in tudi že premaganega fašističnega režima, ki je bil glasnik italijanskega imperializma v naših krajih, še vedno uživajo s strani ZVU-ja simpatije. Gotovo je, da so bivši zaslužni hierarhi in njim slični elementi oni, na katere lahko opirajo svetovna reakcija in najrazličnejši imperializmi svojo politiko, svoje zle nakane tako pri nas, kakor tudi v drugih delih sveta. Zato tudi ni čudno, da je demokratično delovno ljudstvo nerazpoloženo proti nezdravemu, protidemokratičnemu pojavu podpiranja in upoštevanja bivših — za časa fašizma ustanovljenih — uradov, ustanov proti vsem bivšim javnim, fašističnim delavcem.

Zaradi tega razumemo nezadovoljstvo vsega kmečkega delovnega ljudstva do bivših fašističnih javnih delavcev in ustanov na področju kmetijstva. Kmečko delovno ljudstvo se ne more, in ker je resnično demokratično, tudi ne sme sprijazniti, da uživa bivši fašistični tajnik Kmetijskega sindikata Sandanielo razne prednosti pred ljudskimi ustanovami. O njem smo že večkrat pisali in ga pred javnostjo osvetlili. Vsem je znano, da je bil tajnik fašističnega kmetijskega sindikata in da je bilo njegovo takratno poslovanje zelo čudno. Kmetje, ki so hoteli, da se njihove zadeve reši, so mu morali prinašati za to razne dobrote, morali so mu to plačati.

Pa pustimo to, saj se je vse to dogajalo tedaj, ko je bila volja Sandaniela merodajna, službena, vsemočna. Fašizem je danes premagan, živimo v novih časih. Bivši fašist pa se je znašel. Ustanovil je društvo malih posestnikov, ki ima urad v ul. Roma 10. Vendar pa je urad vedno prazen.

To je za nas razumljivo, po vsem sodeč pa ne za ZVU, saj Društvo malih posestnikov ne predstavlja nikogar. Predstavlja pač reakcionarno politiko, katere zvest sin je ostal Sandanielo. Morda je to glavni razlog, da uživa podporo s strani kmetijskega inspektorata pri ZVU-ju? Kako pa naj si sicer tolmačimo, da baš Društvo malih posestnikov, ki ima kvečjemu 100 članov, ne pa ES kmetijske stroke, katerega članstvo predstavlja več tisoč kmetovalcev, dobiva in razdeljuje razno blago kot sladkor, petrolej in drugo. ES kmetijske stroke ima po vsej pokrajini svojo organizacijo, a kljub vsem prošnjam in pojasnilom ne uživa pri ZVU-ju razumevanja.

Varajo se vsi oni, ki mislijo, da bo vpliv reakcionarnega predstavnika in možnosti intriganstva proti delovnemu ljudstvu večji, če bo deloval s pomočjo raznih ugodnosti pri razdeljevanju. Delovno ljudstvo bo vztrajalo na svojih položajih in bo vodilo borbo proti vsem nepravilnostim, dokler ne bodo te odstranjene. Prepričani smo lahko, da bo naša vztrajnost poplačana, pravične zahteve kmetijske stroke upoštevane in s tem tudi odpravljene vse krivice.

NAROČNINA:

	Lir	Jugolir	Din
mesečna	24.—	15.—	8.—
četrtletna	70.—	45.—	24.—
polletna	140.—	90.—	46.—
celoletna	280.—	180.—	90.—

DR. GAETA

ZOBOZDRAVNIK

Trst — ulica Torrebianca 43 (vogal ul. Carducci)

izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki.

Največja garancija. Sprejema od 10. do 12. in od 13. do 19.

Govori slovensko

Odgovorni urednik: MARJAN MEDVEŠČEK

Zadružna trgovina v mestih in na deželi

Pričujoči članek, ki ga prinašamo v prevodu, je izšel v „Trudu", ruskem sindikalnem glasilu, in nas seznanja z veliko brigo, ki jo SZ posveča zadružništvu.

Ministrski svet ZSSR je potrdil odredbo „o razvoju zadružne trgovine v mestih in na deželi za oskrbo industrijskega blaga, za povečanje proizvodnje in oskrbe ter blaga, potrebnega zadružnim podjetjem". Ta odredba je nov izraz skrbi partije in sovjetske vlade za izboljšanje življenjskih prilik naroda in je velikega pomena za izpolnjevanje nalog, postavljenih v novi petletki. Konzumna zadruga ustanavlja v mestih in po vaseh, na postajah in v pristaniških zaloge in prodajalne. Tako bo organizirana ambulantna trgovina, ki bo prodajala blago po tržnih cenah, odgovarjajočih cenam, določenim za državno trgovino.

Konzumna zadruga bo razvila trgovanje v kolhozih in pri kmetih s podeželskim blagom, neobhodno potrebnim v podjetjih zadružnih organizacij. Ta podjetja bodo dala v letu 1947 za dve milijardi rubljev blaga za prebivalstvo, kar znači skoro še eden in pol krat več, kakor so dala v preteklem letu.

Razen tega bo morala organizacija konzumne zadruge pokupiti veliko količino blaga pri obrtnem društvu in mestni industriji ter ustanoviti tesnejše medsebojne delovne odnose.

Konzumna zadruga predstavlja najmočnejšo organizacijo, saj šteje 28.000 konzumnih društev s skupno nad 38 milijoni članov.

Trgovski obrat konzumne zadruge je dosegel v preteklem letu 45 milijard rubljev. Problem tiči le v točnem izpolnjevanju nalog, postavljenih od ministrskega sveta SZ, od vseh organizacij konzumne zadruge.

Praktično znači to: zadružne organizacije morajo takoj pristopiti k trgovanju s podeželskimi produkti in surovinami, kajti le tako bodo mogle izvršiti od vodstva postavljene jim naloge. Trgovsko omrežje bodo morale razširiti tako, da ga v letih 1947/1948 dovedejo do predvojne višine, do konca leta 1950 pa bodo morale ustanoviti 30 tisoč dopolnilnih podjetij.

V mestih in na deželi bodo morale opremiti skladišča in zaloge, da bodo odgovarjale potrebam sovjetske trgovine, in jih napolniti z raznovrstnim blagom, najboljše kvalitete. Doseči bodo morale, da bodo dosegla zadružna podjetja najvišjo raven.

Ministrski svet je določil za konzumno zadrugo velike finančne olajšave: zmanjšanje davka na dobičke, oprostitev davka na trgovsko obratovanje in oprostitev proračunskega nadplačila pri nakupu in prodaji kmetijskih pridelkov. Industrijsko blago, izdelano v podjetjih konzumne zadruge iz surovin, nakupljenih v kolhozih in pri kmetih, je oproščeno državnega nadplačila. Vlada je prepovedala zaplembo in prodajo stavb, strojev, prometnih sredstev in vsakršnega imetja, pripadajočega konzumni zadrugi, kakor tudi drugim upravam in organizacijam. Za trgovske potrebe pri prodaji podeželskih pridelkov izdelujejo veliko število tovornih avtomobilov. Vlada je dala prometnemu ministrstvu nalog, da dobavi vozove za prevoz podeželskih pridelkov, določenih za prodajo ali za industrijsko predelavo v mestih.

Vse to ustvarja ugodne pogoje za izpolnitev nalog, zadanih konzumni zadrugi v svrho razvoja trgovine in proizvodnje neobhodno potrebnega blaga.

Delavci vlagajo vse svoje sile v to, da bi častno izpolnili svoje naloge.

V družbi svobodnjakov

Briga sindik